Suomen Reserviupseeriliitto -
Finlands Reservofficersförbund

Suomen Reserviupseeriliitto **Lausunto**
22.2.2018

Suomen Reserviupseeriliiton lausunto Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kehittämisestä

Viite: Lausuntopyyntö O 66/2017 vp Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kehittäminen 13.2.2018

Suomen Reserviupseeriliitto (RUL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kehittämisestä.

1) Yleistä

Suomen Reserviupseeriliitto pitää erittäin tärkeänä, että vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta kehitetään määrätietoisesti ja että puolustusvalmiuden parantaminen on kehitystyön keskiössä.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) toteuttaman, Puolustusvoimien tilaaman sotilaallisen koulutuksen siirtäminen Puolustusvoimien vastuulle avaa onnistuessaan mahdollisuuksia tehostaa erityisesti paikallisjoukkojen koulutusta ja valmiutta. Selvitystyössä esitettyyn ratkaisuun pääseminen edellyttää kuitenkin ehdottomasti tiettyjen, myöhemmin esittämiemme, reunaehtojen täyttymistä.

Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kehittämisen kannalta tärkeää on keväällä 2017 Pääesikunnan ja keskeisten maanpuolustusjärjestöjen yhdessä päivittämän RESKESU-suunnitelman toteuttaminen, riippumatta siitä toteutuuko PLM:n selvitystyön esitykset vai ei. Vapaaehtoisen koulutuksen kehittämisen keskeisiä vahvuuksia on reserviläisten osaamisen nykyistä parempi hyödyntäminen. Tämä vaatii joka tapauksessa vapaehtoisen maanpuolustuksen lain ja puolustushallinnon ohjeistuksien tarkistamista.

2) Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kehittämisen reunaehdot

Vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta kehitettäessä on huomioitava seuraavat asiat:

- Koulutuksen kehittämisen tulee parantaa puolustusvoimien joukkojen valmiutta. Vapaaehtoisen koulutuksen merkitys on erityisesti paikallisjoukkojen osaamisen ja valmiuden kohottamisessa.
- Koulutuksen kehittämisen perustana on oltava reservin osaamisen ja vapaaehtoisuuden nykyistä parempi hyödyntäminen.

Sotilaallinen koulutus ja taloudelliset resurssit

- Puolustusministeriön selvitystyössä kaavailtu kehittäminen, eli **MPK:n nyt antaman sotilaallisen koulutuksen siirtäminen suoraan Puolustusvoimille, ei ole mahdollisia ilman esityksessä mainittua 5,1, miljoonan euron vuosittaista lisäresurssia**. Tähän ei ole mahdollista käyttää muita reservin koulutukseen suunnattuja varoja. Erityisen tärkeää on, että kertausharjoituksiin käskettävien reserviläisten määrä ja harjoitusten kestot pystytään pitämään vähintään nykyisellä tasolla muutoksesta riippumatta.

Sotilaallista valmiutta palveleva koulutus

- Esitetyssä mallissa **sotilaallista valmiutta palveleva (SOTVA)** koulutus jäisi MPK:n vastuulle. Tämä koulutus on äärimmäisen tärkeää, koska se on sijoittamattomalle reserville ainoa mahdollisuus saada sotilaallista koulutusta Puolustusvoimien ulkopuolella. Tällä koulutuksella on keskeinen rooli paitsi suuren reservin osaamisen myös sen motivaation kehittämisessä.
- Ampumataito on keskeinen osa sotilasosaamista. Ratkaisevan tärkeää on, että SOTVA-koulutuksessa voidaan jatkossakin käyttää Puolustusvoimien ampuma-aseita ja kalustoa.
- SOTVA-koulutuksessa on pystyttävä ylläpitämään ja kehittämään reserviläisten ampumataitoa. Parhaiten tämä onnistuu Puolustusvoimien aseilla ja ampumatarvikkeilla, mikä edellyttää nykynormien muutoksia. Mikäli tämä ei ole mahdollista, on varmistettava, että MPK:n ja sen jäsenjärjestöjen sekä reserviläisten omien aseiden käyttö SOTVA-toiminnassa voi jatkua ja kehittyä.
- On tärkeää varmistaa, että Puolustusvoimien sotilaalliseen koulutukseen sitoutuneita reserviläisiä voidaan käyttää myös SOTVA-koulutuksessa kouluttajina.
- Yksi keino tähän on järjestää kotiseutuharjoituksen tyyppisiä, monipuolisia harjoituskokonaisuuksia, joissa samanaikaisesta samalla paikkakunnalla järjestetään sotilaallista, SOTVA- ja varautumis- ja turvallisuuskoulutusta rinnakkain.

Varautumis- ja turvallisuuskoulutus

- Sitoutuneiden ja osaavien reserviläiskouluttajien osaaminen on ollut ratkaisevan tärkeää **varautumis- ja turvallisuuskoulutuksen (VARTU)** toteuttamisessa. Kokeneelle reserville on löydettävissä merkittävä määrä häiriö- ja poikkeusolojen tehtäviä muiden viranomaisten organisaatioissa. Nämä tehtävät ja niihin tarvittava koulutus on pystyttävä konkretisoimaan nykyistä paremmin.
- Varautumis- ja turvallisuuskoulutuksen siirtyminen lakisääteiseksi tehtäväksi on kannatettavaa, koska yhteiskunnan selviytymis- ja toipumiskyky häiriötilanteista perustuu pitkälti turvallisuustietoisten ja -taitoisten kansalaisten varaan.

Alueelliset vaikutukset

- Sotilaallisen koulutuksen siirtäminen pois MPK:lta voi huonoimmassa tapauksessa merkitä MPK:n toiminnan osittaista näivettymistä. Tällöin on suuri vaara, että vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus vaikeutuu tai jopa päättyy osassa maakuntia. Erityisen suuri vaara niillä alueilla, joissa ei varuskuntia lähellä.

Rekrytointi ja reserviläisten motivointi

- Laajenevan ja tehostuvan vapaaehtoisen koulutuksen keskeisiä onnistumisen edellytyksiä on vapaaehtoisten reserviläisten merkittävästi nykyistä tehokkaampi rekrytointi.
- Reserviläisten on pystyttävä nykyistä helpommin ilmoittamaan omassa osaamisessa ja toimintakyvyssä tapahtuneet muutokset Puolustusvoimille ja sen on pystyttävä huomioimaan reserviläisten omaehtoinen toiminta nykyistä paremmin. Tämän edellytyksenä on toimivan sähköisen vuorovaikutuskanavan avaaminen reservin ja Puolustusvoimien välille.

- Vapaaehtoisuutta hyödynnettäessä on tärkeää varmistaa mahdollisuus sitoutumisen kautta selkeään, nousujohteiseen reserviläisuraan.
- Toimivien reserviläisjohtajien osaamista ja sitoutumista voidaan hyödyntää merkittävästi nykyistä enemmän koulutuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Samoin johtajille on avattava aito mahdollisuus osallistua oman joukkonsa henkilöstön rekrytointiin ja sijoittamiseen.
- Keinoja motivoituneen henkilöstön löytämiseksi voisi olla avautuvien sa-tehtävien avoin haku sekä määrä- ja osa-aikaisten virkojen avaaminen keskeisille reserviläisjohtajille.

- Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kehittämissuunnitelmat vaativat, että myös puolustushallinnossa osoitetaan nykyistä suurempi henkilöresurssi vapaaehtoiseen maanpuolustukseen.

3) Lopuksi

Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kehittäminen on tärkeää. Puolustusvalmiutta on mahdollista parantaa hyödyntämällä vapaaehtoisuutta nykyistä kattavammin, mutta tämä ei onnistu ilman nykyistä suurempia taloudellisia ja henkilöresursseja. Sijoittamattoman reservin ja varautumis- ja turvallisuuskoulutuksen toiminta sekä koulutuksen alueellinen kattavuus on varmistettava uudistuksessakin ja se vaatii vahvaa MPK:ta. Maanpuolustusjärjestöjen laaja ja monipuolinen toiminta ja osaaminen on huomioitava osana vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämistä.

Vapaaehtoisuuden arvostaminen vaatii sitä, että muutostilanteissa ymmärretään toiminnan luonne ja tavoitteet. On varmistettava, että toimintaa ohjaava lainsäädäntö ja ohjeistus mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Vapaaehtoisen maanpuolustuksen lakia sekä puolustushallinnon ohjeistuksia tulee tarkistaa näiltä osin.

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Mikko Halkilahti
Puheenjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
mikko.halkilahti@rul.fi
Puh. 0400 745 234

Janne Kosonen
Toiminnanjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
janne.kosonen@rul.fi
Puh. 050 5810 819

Suomen Reserviupseeriliitto on vuonna 1931 perustettu reserviupseereiden valmiuksia kehittävä aatteellinen ja toiminnallinen maanpuolustusjärjestö. Liiton 315 jäsenyhdistyksessä on 27.000 henkilöjäsentä.